

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

"סוד המלח" ... ופורים

עיון בפרשת השבוע על פי ה"הכתב והקבלה"

1. ויקרא ב', י"ג

וְכָל קָרְבַּן מִנְזוֹתָהּ בְּמִלּוֹז תִּמְלֹז וְלֹא תִשָּׁבֵית מִלּוֹז בְּרִית
אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְזוֹתָהּ עַל כָּל קָרְבַּן תִּקְרִיב מִלּוֹז:

2. הכתב והקבלה ויקרא ב', י"ג

מלח ברית אלהיך. חבור נפלא, הפעל משם מלח הוא ממלח טהור קדש (כי תשא) שתרגום ממולח מעורב, דומה לו ויראו המלחים (יונה) מלחיק וחובליך (יחזקאל כ"ז) ע"ש שמנהיגי הספינה מהפכים ומערבים את המים במשוטות. ויראה שימוש שרש מלח על החורבן והשממון כמו ארץ מלחה, משכנותיו מלחה (איוב ל"ט) הוא ג"כ מענין תערובות, וכמו שהונח שם תערובות על החורבן והשממון, כמו ארץ ציה וערבה, שמת י ערבה ביתו (שם) במדבר בערבה, ע"ש שנשתנו שם סדרי מעשה בראשית ונתבלבלו ונתערבו שם יסודות וכחות הטבע לבלי הוציא פרי ותבואה למאכל אדם ובהמה, ואמר על בלבול סדר מאורות השמים (ישעיה נ"א) שמים כעשן נמלחו כלומר כוכבי השמים וכסיליהם נתבלבלו וישנו את סדר תפקידם ומשטרם בארץ (ע"ש רש"י), ואמר על סמרטוטי הבגדים הישנים הקרועים (ירמיה ל"ח) בלויי סחבות ומלחים, קרויים סחבות, ע"ש שנשחבים ונשלכים ממקום למקום, ונקראים מלחים ע"ש בלבול סדר הנחתם במקום מיוחד כראוי לבגד המצטרך לצורכי אדם, ורז"ל ישמשו שורש מלח ג"כ לענין התערבות והתדבקות הדברים יחד כאמרם (בויקרא רבה) כאדם שמלחים שני נסרים שני כרעי המטה ומדביקים זה בזה (והערוך מצא דומה לזה בלשון ישמעאל, ע"ש). והמלח בעצמו נקרא בשמו ע"ש תערובות שני יסודות הפכיות שבו, כי בעצם המלח נתערבו ונתאחדו בו יחד בפרט, יסוד האש עם יסוד המים, ולהתערבות יסודת אש שבו נמנה המלח (פ"ד דשבת) למוסיף חום והבל, והנה להתערבות שני היסודות הפכיות שבו כי בעצם המלח נתערבו ונתאחדו בו יסוד התחתון עם יסוד העליון קרא את המלח בשם ברית אלהים, כלומר חבור נפלא, ולהגדיל הדבר סמך אותו לאלהים, כמו עיר גדולה לאלהים, חרדת אלהים וכדומה, ומה שהזכיר ענין ברית אלהים שבמלח בענינא דקרבת, יתכן לומר לפי שהיה בימי קדם מהם עובדי האש כמו עבודת מולך, ומהם עובדי מים כאמרם, השוחט לשם ימים ונהרות,

גדא דנהר, ואמרו (פ"ק דתענית) כותיים עובדים לאש וקדרים עובדים למים, ולזה ציוותה התורה להקריב מלח על כל הקרבנות לשם הש"י, להורות בו היפך דעות כזביות אלה, ושאין בידי שר של אש ושל מים ממשלה בתחתונים בלתי לה' לבדו, לכן קרא פה את המלח בשם, ברית אלהים, כלומר חבור נפלא מאש וממים, והוא מעשה האלהים:

3. כלי יקר ויקרא ב', י"ג

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח. כדי להמליך את הקב"ה על כל ההפכים הנראין בעולם וגרמו לרבים לצאת למינות לומר מהתחלה אחת לא יצאו ב' הפכים, והנה מלח יש בטבעו דבר והפכו כי יש בו כח האש והחמימות ותולדות המים עד שאמרו חכמי הקבלה שהוא כנגד מדה"ד ומדת הרחמים, ע"כ נקרא ברית אלהיך כי בהקרבה זו כורתים ברית עם ה' להשליטו על כל ההפכים.

4. שמונת מ', ל"ז והעמק דבר

כי ענין יהוה על המישכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם:
כי ענין ה' וגו'. ... בא הכתוב ללמדנו דעמוד האש שהי' בלילה לא היה ענין אחר מעמוד הענין דביום אלא אותו עמוד הענין היה בלילה באור אש.

5. אגרות הראי"ה א' עמ' מ"ט; אגרת מ"ד

המחשבה הישראלית הנשאה לא תסכול כלל אי-התאחדות ההפכים, ואיך אפשר שמה שאנו רואים בכל העולם המוחש, שהחיים וכל תכונה מסודרת נבנו מקיבוץ והתאמת וההפכים, מחיוב ושלילה, מקור וחום, מזו"נ, ובעולם האידיאות שמה יהיה מדבר ציה ושמומה, פירוד ורקבון, בלא קישור ויחש, כ"א מהומה ומבוכה. ... הבנה פשוטה וישרה, שכל מה שאנו רואים, שומעים ומרגישים, מכל העיניים וק"ו מעינים המוסריים והשכליים, וביותר מעינים האלקיים, הכל המה בתור מלבושים, שמות, שתחתם נמצא תוך עצמי, ליותר קיים ויותר חי ואהודתי, שבוה הכל מתאחד.

6. אורות הקודש ג', עמ' קפ"ג; מוסר הקודש, מגמת העדן והטוב העליון

צפית הטוב והשלום, קכ"ח

כל זמן שישנם הפכים מרגיזים בעולם הדעות, ציורים שאין חטיבה ציורית אחרת טובתם, אף על פי שאי הסבל בא מתוך נקודת עומק הטוב, שאי אפשר לה לסבול את הרע ואת טרחונו, מכל מקום סוף כל סוף קוצר כח ורוגזה יש כאן, מדת הדין עדיין שולטת, ומדת החסד לא נתפשטה ברב גדלה. הצפיה המאושרה היא להתגלות הטוב, האור של החסד הנאמן, מקור החיים והשלום, האמת והצדק, שכל ההפכים יושלמו אליו, ברצות ד' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו, יאמר בראשונה על עולם הרעיון, על המון התיאורים, על הצעת המחשבות.

7. סנהדרין כ"ד, א'

אמר רבי אושעיא מאי דכתיב ואקח לי (את) שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים נועם אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה חובלים אלו תלמידי חכמים שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה ויאמר (אלי) אלה [שני] בני היצהר העומדים וגו' ושנים זיתים עליה יצהר אמר רבי יצחק אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית ושנים זיתים עליה אלו תלמידי חכמים שבבבל שמרוזין זה לזה בהלכה כזית.

8. אורות התורה י"ג, ז'

כנסת ישראל בכללה חיה בחוץ לארץ חיים שאינם מקוריים. וקל וחומר שתלמידי חכמים, שיסוד חייהם הוא החיים הרוחניים, השכל, הדעה, הרגש, הקדושה והטהרה, שבחוץ לארץ אינם יכולים לקבל אור חיים מקוריים. על כן שם כל נימא ונימא, היוצאת מגומא אחת, דוחקת היא לחברתה במהלך הרוחני. ההארה הציבורית, העסקנות, העבודה, המעשה, ההלכה, ההגדה, הנגלה, הנסתה, המחקר, הקבלה, המוסר, השירה, הבדיחות וכבוד הראש, הפלפול וההגיון, הדקדוק והרמז, שכל אלה הנם נחלקים רק מחוץ ולא מפנים, - כי בעצם החיים, בזרמם הפנימי, המוחש בנשמה, מאוצר החיים העליונים, הכל שופע במהלך אחד, באחדות והשוואה, - נעשים מפולגים ומרוחקים זה לזה, נדמה שכל אחד צריך להשמר מחברו ולהתירא ממנו, להיות צופה להתקומם ע"י מפתלו ולהתמלא מחורבנו.